

XL Zjazd Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (Wrocław, 17—19 IX 1989 r.)

Zjazd wrocławski można bez przesady nazwać zjazdem historycznym, ponieważ po około dwudziestu latach przewodzenia Towarzystwu przez entomologów głównie ze środowiska warszawskiego, Zarząd Główny PTE przenosi swą siedzibę do Wrocławia. W związku z tym dyskusja nad działalnością Towarzystwa Entomologicznego odnosiła się nie tylko do ostatniej jego kadencji, trwającej od września 1986 r., ale również do ogólnej kondycji Towarzystwa, jego osiągnięć, trudności w pracy i porażek.

Komisja Rewizyjna PTE zwróciła uwagę na fakt, że mimo rozlicznych trudności w działalności Towarzystwa oraz postępującego spadku zainteresowania naukowych środowisk przyrodniczych różnymi formami zrzeszania się, Polskie Towarzystwo Entomologiczne utrzymało w ostatnich latach swoją liczebność na poziomie ok. 700 członków. Świadczy to o ciągłej jeszcze atrakcyjności Towarzystwa i potrzebie współdziałania na płaszczyźnie organizacyjnej entomologów profesjonalnych i amatorów.

Szczególną troską Zarządu Głównego PTE było wspieranie aktywności Sekcji Specjalistycznych Towarzystwa: Dipterologicznej, Entomologii Leśnej, Entomologii Rolniczej, Owadów Społecznych, Owadów Kopalnych, Coleopterologicznej i Lepidopterologicznej. Ich aktywność, jak wynikało ze sprawozdań, koncentrowała się na organizowaniu sympozjów naukowych (w kilku Sekcjach — corocznych), wydawaniu biuletynów informacyjnych, wspólnym zbieraniu entomofauny, a nawet na tworzeniu biblioteki polskich prac specjalistycznych, jak to czyni np. Sekcja Dipterologiczna.

Towarzystwo liczy 14 Oddziałów terenowych i one to prowadzą na swoim terenie aktywną działalność naukowo-popularyzacyjno-organizacyjną w zakresie entomologii. Jak wynikało ze sprawozdania Zarządu Głównego PTE, była ona bardzo różnorodna i obejmowała: konkursy entomologiczne dla szkół średnich, porady dla rolników, nauczycieli biologii itp., udział w organizowanych przez władze lokalne konferencjach z zakresu ochrony roślin, ochrony i urządzania środowiska, typowania obszarów o szczególnej wartości przyrodniczej itp., wystawy fotografii entomologicznej, organizację krajowych i zagranicznych wypraw naukowych, a w końcu regularne, okresowe zebrania członków Oddziałów z referatami naukowymi i dyskusjami nad aktualnymi problemami entomologii w kraju. Kilka Oddziałów prowadziło kronikę swojej działalności.

Na szczególną uwagę zasługuje prowadzona od kilku lat działalność gospodarza Towarzystwa, polegająca na przyjmowaniu zleceń na oznaczanie zbiorów entomologicznych, wykonywanie poglądowych tablic owadów oraz gablot z zestawami wzorcowych okazów entomofauny, szkodników i owadów pożytecznych itp., co finansowo zasilalo pustawą kasę Towarzystwa.

Towarzystwo wydaje dwa czasopisma: „Polskie Pismo Entomologiczne”, z oryginalnymi pracami „materiałowymi” i „Wiadomości Entomologiczne”, zawierające artykuły dyskusyjne oraz „Klucze do Oznaczania Owadów Polski”. Ponadto posiada bibliotekę, gromadzącą od lat księgozbiór entomologiczny, prowadzącą wymianę krajową i zagraniczną książek i czasopism, sprzedaż wydawnictw Towarzystwa oraz wysyłkę prenumeraty.

Cała różnokierunkowa działalność Towarzystwa uzyskała pozytywną ocenę Komisji Rewizyjnej i aprobatę Walnego Zgromadzenia Członków Polskiego Towarzystwa Entomologicznego.

W wyniku przeprowadzonych na Walnym Zgromadzeniu wyborów nowych władz Towarzystwa długoletni jego przewodniczący, prof. H. Sander przekazał swoją funkcję nowemu przewodniczącemu, prof. A. Warchałowskiemu z Oddziału PTE we Wrocławiu, gdzie przenosi się obecnie siedziba Zarządu Głównego PTE.

W związku z trudnościami gospodarczymi kraju, a szczególnie kręgów naukowych, niepokój budzi dalsza kondycja Towarzystwa. Dyskutowana na Walnym Zgromadzeniu konieczność podniesienia opłat członkowskich oraz prenumeraty czasopism, w wyniku zapowiedzianego cofnięcia dotacji Polskiej Akademii Nauk na działalność Towarzystwa, musi spowodować odpływ członków z Towarzystwa, szczególnie emerytów i studentów. Niejasne są również dalsze losy działalności gospodarczej PTE, opartej na dużej aktywności organizacyjnej byłego sekretariatu Towarzystwa.

Wszystkie powyższe sprawy stanowią potencjalne zagrożenie dla utrzymania dotychczasowego poziomu aktywności Towarzystwa oraz jego wpływów i znaczenia w środowiskach profesjonalistów i amatorów.

W ramach Zjazdu odbyło się sympozjum naukowe pod ogólnym hasłem „Owady a zagrożenie i ochrona środowiska”. Rozpoczęło się ono sesją plenarną, na której wygłoszono szereg referatów dotyczących ogólnych problemów kształtowania się entomofauny, jak np. „Wpływ antropopresji na owady w środowisku zurbanizowanym” (prof. B. Pisarski z zespołem), „Badania zmian Coleopterofauny Krakowa w latach 1860—1990” (prof. J. Pawłowski), czy też „Rola wysp leśnych jako środowisk refugialnych dla entomofauny w krajobrazie rolniczym” (doc. E. Dąbrowska-Prot).

Dalsze obrady toczyły się w trzech sekcjach: (1) Wpływ antropopresji rolniczej na owady — 5 referatów, (2) Wpływ antropopresji przemysłowej na owady i zagadnienie zoonitowania — 9 referatów, (3) Owady w parkach narodowych i na innych obszarach chronionych — 7 referatów. Już z liczby wygłoszonych referatów wynika, że szczególne zainteresowanie entomologów

skierowane jest na problemy wpływu przemysłu na entomofaunę. Wygłoszone w ramach tej sekcji referaty dotyczyły masowych pojawów owadów w terenach uprzemysłowionych, zanikania w nich pewnych gatunków oraz kumulacji metali ciężkich w ciele owadów. Temu ostatniemu problemowi poświęcono większość referatów i, jak wynika ze współautorstwa wielu osób, duże zespoły naukowców opracowują to zagadnienie.

Zjazd zakończył się atrakcyjną wycieczką przyrodniczą na Śląże. Kierownikiem naukowym wycieczki był dr M. Czajka z Uniwersytetu Wrocławskiego, długoletni badacz arachnofauny tego masywu górskiego.

Eliza Dąbrowska-Prot i Jadwiga Łuczak